

TWEE ZWAARDEN IN OORLOG: GILLETTE TEGEN WILKINSON

Mijn vader was pas vijf jaar oud.

Het gezin woonde in een bergdorp boven de vlakte. Vanuit de stenen huizen leek de wereld ver weg, en toch klom elke gebeurtenis uiteindelijk de berg op.

Ze hadden een geit gekocht van een vakbondsman. Het dier had ooit inkomsten opgeleverd, maar de eigenaar had besloten het te verkopen.

Elke ochtend probeerde mijn grootmoeder de geit te melken.

Het was nooit genoeg.

Mijn vader wilde ontbijten, zoals alle kinderen. Dus verscheen er een kom op tafel: oud brood, een beetje geitenmelk en bergwater erbij, om het een dag langer te laten duren.

Dat was oorlog voordat iemand het oorlog noemde.

Bij het krieken van de dag liep hij een klein stukje van huis naar een pleintje en keek naar de hemel.

Van daaruit bekeek hij het conflict alsof het een spel was.

Vliegtuigen kruisten de horizon. Sirenes galmden op vanuit de vlakte. Bommen vielen op vliegvelden en militaire installaties. De volwassenen fluisterden, maar de kinderen keken omhoog.

De Tweede Wereldoorlog was begonnen.

Hij trof iedereen.

Toch zouden twee gebeurtenissen, duizenden mijlen van elkaar verwijderd, elkaar uiteindelijk ontmoeten in een scheermesje.

De Duitsers antwoordden op de Britse aanvallen door Londen en andere grote steden te bombarderen. Fabrieken vertraagden hun productie. De voorraden raakten schaars. Zelfs de beroemde mesjes van Wilkinson Sword begonnen uit de schappen te verdwijnen.

Tegelijkertijd vochten Britse troepen in Afrika.

Daar namen ze duizenden gevangenen.

Een leger kan honger verdragen.

Een leger kan hitte verdragen.

Wat het niet kan verdragen, is ziekte.

Het eerste ritueel dat veel gevangenen kregen opgelegd, was geen toespraak, geen parade en zelfs geen vaccinatie.

Het was een scheerbeurt.

Een glad gezicht betekende minder parasieten, minder infecties en meer controle.

In de eerste maanden zocht iedereen naar de Zwaarden.

De Zwaarden waren er niet.

Londen kon er niet genoeg van leveren.

Toen sprong Amerika bij.

Schepen staken de oceanen over met voedsel, brandstof, uitrusting en, tussen talloze andere dingen, scheermesjes.

In de gevangenkampen voltrok zich een subtiele verandering.

De mannen vroegen niet langer om de Zwaarden.

Ze begonnen om een Gillette te vragen.

Zoals de Eerste Wereldoorlog Wilkinson Sword beroemd had helpen maken, zo hielp de Tweede Wereldoorlog Gillette tot een gewoon woord te maken.

Een merk was een taal geworden.

Jaren later, toen gevangenen, soldaten en arbeiders naar huis terugkeerden, naar Italië, Frankrijk, Egypte, Griekenland of waar het lot hen ook had gebracht, liepen ze de dichtstbijzijnde winkel binnen en vroegen ze niet om een scheermesje.

Ze zeiden:

“Geef me een Gillette.”

Dat was de slag die ertoe deed.

En de Twee Zwaarden verloren hem.

Ferdinando